

TRAFİK ADABI

Sürücü Adayları İçin Ders Notu

Güvenli sürücülük yalnızca kuralları bilmek değil; trafikte saygı, sabır, empati ve sorumluluk gösterebilmektir.

ANT1 SÜRÜCÜ KURSU

Trafik adabı nedir?

Trafikte birlikte yaşamının “yol ve yordamı”.

Temel tanım

Trafik adabı; insanların trafik ortamında bireysel olarak ve birbirlerine karşı nasıl davrandıklarını ifade eder. Toplumdaki saygı, anlayış ve birlikte yaşama kültürü trafiğe de yansır.

Amaç

Sorumluluk, yardımlaşma, tahammül, saygı, fedakârlık ve sabır gibi değerleri trafik içinde davranışa dönüştürmektir.

Trafikte hiçbir zaman tek başınıza değilsiniz; yolu her zaman diğer yol kullanıcılarıyla paylaşırsınız.

ÖRNEK

Kurallar ne yapılması gerektiğini söyler; trafik adabı ise bu kuralların güvenlik ve saygı amacıyla nasıl uygulandığını gösterir.

Yazılı kurallar + yazılı olmayan davranışlar

Güvenli trafik ortamı iki katmanla oluşur.

1. Yazılı kurallara uyma

Denetim ya da ceza korkusu olmadan, yapılan bir ihlalin kişinin kendisini, sevdiklerini ve diğer yol kullanıcılarını tehlikeye atabileceğinin farkında olmak.

- Işık, hız ve geçiş kurallarına uymak
- Sinyal vermek
- Güvenli takip mesafesini korumak

2. Karşılıklı anlayış ve empati

Her davranışın kural kitabında yazması gerekmez. Trafik adabı; karşılıklı anlayışı, saygıyı ve empatiyi alışkanlık haline getirmeyi gerektirir.

- Gereksiz korna çalmamak
- Acemi sürücüye sabır göstermek
- Yaya ve dezavantajlı yol kullanıcılarına dikkat etmek

Trafikte temel değerler

Sürücünün direksiyon başındaki karakterini belirleyen davranış seti.

Sorumluluk

Yardımlaşma

Hoşgörü

Sabır

Nezaket & saygı

Feragat & fedakârlık

Birbirini uyarma

Bu değerler trafik güvenliğini yalnızca “kural” düzeyinde değil, günlük davranış düzeyinde de güçlendirir.

Sorumluluk

Davranışın sonucunu üstlenmek ve sonucu düşünerek hareket etmek.

Sorumlu sürücü

Sorumluluk ne demek?

Sorumluluk; kişinin kendi davranışlarının ve yetki alanındaki olayların sonuçlarını üstlenebilmesidir. Sürücü yalnızca araç kullanmayı değil, kendine hâkim olmayı da öğrenmelidir.

ÖRNEK

Kurallara uymayan bir sürücü hem araç içindeki ailesini hem de trafikteki diğer kişileri tehlikeye sokabilir.

Yardımlaşma

Sorunları daha sakin, hızlı ve yapıcı biçimde çözmek.

Neden önemli?

Yardımlaşmanın olduğu trafik ortamı daha sakin ve huzurludur. Bir kişinin olumlu ya da olumsuz davranışı diğer yol kullanıcılarını da etkiler.

Özellikle dikkat

Çocuklar, yaşlılar ve engelliler trafikte daha fazla yardıma ihtiyaç duyabilir. Sürücünün bu gruplara karşı daha dikkatli olması gerekir.

Yardımlaşma trafikte güven verir

Yolda kalana yardım etmek ve zor durumda olan sürücüye destek olmak trafik adabının parçasıdır.

Hoşgörü

Farklı sürücülere, yolculara ve yayalara karşı sabırlı davranabilmek.

Trafikte hoşgörü

Trafik ortamında farklı deneyim, hız ve davranış özelliklerine sahip kişilerle birlikte hareket ederiz. Hoşgörü eksikliği; sabırsızlık, öfke, stres ve iletişim sorunlarını büyütebilir.

ÖRNEK

Yeni bir sürücü iki aracın arasına park etmeye çalışırken arkasındaki sürücünün sürekli korna çalması hoşgörüsüz bir davranıştır.

Hoşgörü: acemi sürücüye zaman tanı

Öğrenme sürecindeki sürücüler karşısında sabırlı ve anlayışlı olmak güvenliği artırır.

Sabır ve tahammül

Trafikte her şey sürücünün kontrolünde değildir.

Sabır

Zorlayıcı durumlarda telaş göstermeden bekleyebilmek ve çözüm için sakin kalabilmektir. Trafikte diğer sürücüler, yayalar, yol ve hava koşulları her zaman kontrolünüzde değildir.

Sabırsızlık örneği

Kırmızı ışıkta beklerken ışık sarıya döner dönmez öndeki araca korna çalmak.

Sabırlı davranış

Öndeki araç yolcu indirirken ya da park etmeye çalışırken güvenli şekilde beklemek; istenmeyen durumları kavgaya dönüştürmemek.

Nezaket ve saygı

Trafikte başarılı iletişimin temel şartı.

Nezaket ve saygı

Yağışlı havalarda hızını düşürmek ve yayalara su sıçratmamak temel saygı davranışıdır.

Nezaket + saygı

Nezaket, başkalarına karşı incelikli davranmaktır. Saygı ise diğer yol kullanıcısını rahatsız etmemeye, dikkatli ve ölçülü davranmaya yönelten tutumdur.

ÖRNEK

Yağışlı havalarda yayalara su sıçratmamak; kaza sonrasında diğer sürücüyle kavga yerine sakin ve saygılı iletişim kurmak.

Feragat ve fedakârlık

Bazen “hakkın senden yana” olsa bile akışı rahatlatmak.

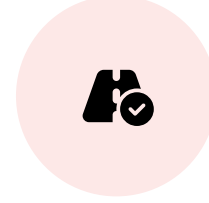

Küçük bir jest, büyük bir rahatlık

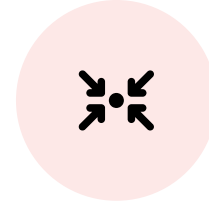
Bazı durumlarda geçiş hakkı sizdeyken bile diğer sürücüyü yol vermek size yalnızca birkaç saniye kaybettirebilir; buna karşılık trafik sıkışmasını, öfkeyi ve gereksiz gerilimi azaltabilir.

ÖRNEK

Yoğun ana yolda ilerlerken tali yoldan gelen araca güvenli biçimde geçiş fırsatı vermek, o noktada araç birikmesini azaltabilir.

Akışı paylaş

Trafiği kilitleme

Birbirini uyarmak

Uyarı yapılabilir; fakat nezaket ve saygı çerçevesinde.

Sakin, açıklayıcı, saygılı

Neden uyarırız?

Trafikte bir kişinin yaptığı yanlış, kendisinin yanı sıra hiçbir suçu olmayan başka kişileri de etkileyebilir. Hatalı davranışı uygun biçimde uyararak riski azaltabilir.

ÖRNEK

“Bu sokak tek yönlü, levhayı gözden kaçırmış olabilirsiniz. Lütfen dikkat edin.” gibi sakın bir uyarı, saldırgan bir tepkiye göre trafik adabına daha uygundur.

Temel değerlerin kısa özeti

Direksiyon başında kendine şu 7 soruyu sor.

Sorumluluk

Bu hareketimin sonucu ne olur?

Yardımlaşma

Birine güvenli şekilde destek olabilir miyim?

Hoşgörü

Karşımdaki acemi ya da zor durumda olabilir mi?

Sabır

Birkaç saniye beklemek sorunu büyütmekten daha iyi mi?

Saygı

Davranışım diğer yol kullanıcısını rahatsız ediyor mu?

Fedakârlık

Küçük bir feragat trafiği rahatlatır mı?

Uyarı

Uyarımı daha nazik ve yapıcı söyleyebilir miyim?

Trafikte empati ve iletişim

Araç hareket ettiği anda iletişim de başlar.

Empati

Diğergamlık

Öfke yönetimi

Beden dili

Konuşma üslubu

Denetim görevlileri

Empati

Yargılamadan önce kendini diğer yol kullanıcısının yerine koymak.

Empati nasıl çalışır?

Sürücü trafikte sürekli iletişim içindedir. Sinyal vermek, hızını ayarlamak, yayaya alan bırakmak gibi davranışlar bu iletişimin parçalarıdır. Empati, diğer kişinin hakkını ve durumunu fark etmeyi sağlar.

ÖRNEK

Kaldırma park etmek yayaları mağdur edebilir. Empati düzeyi yüksek sürücü, kendini yayanın yerine koyar ve kaldırmanın kullanımını engellemez.

Empati: yayayı düşün

Kaldırımı ya da geçiş alanını işgal eden park, başkalarının günlük hareketini zorlaştırır.

Diğergamlık

Kendi hakkın varken bile başkasının güvenliğini ve rahatlığını gözetmek.

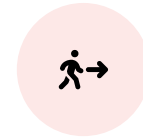

Empatiden davranışa

Diğergamlık; başkalarının iyiliği için özveride bulunabilmektir. Empati, sürücüyü başkasının ihtiyacını fark etmeye; diğergamlık ise buna göre davranmaya yöneltir.

ÖRNEK

Işık yeşile dönmüş olsa bile yolu yarılarmış bir yayanın geçişini birkaç saniye beklemek; sinyal veren araca uygun şekilde alan açmak.

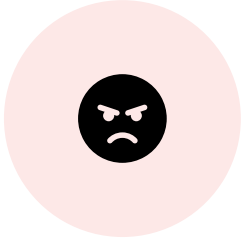
**Yayaya geçişini
tamamlat**

**Şerit değiştirene
alan aç**

Öfke yönetimi

Trafik doğal olarak engellenmelerin sık yaşandığı bir ortamdır.

Öfkeyi davranışa dönüştürme

Sakin kalmak neden kritik?

Trafik sıkışabilir, kırmızı ışıklar bekletebilir, diğer sürücüler hata yapabilir. Öfke kendiliğinden ortaya çıkabilir; önemli olan bu duyguyu yönetip saldırgan davranışa dönüştürmemektir.

Güvenli sürücülük için altın kural: sakın olmak ve sakın kalmak.

Korna, yakın takip ve agresif beden dili öfkeyi büyötmek yerine güvenliğı azaltabilir.

Beden dili

Trafikte yalnızca sözler değil; jestler ve araç kullanımı da mesaj verir.

Araçla verilen mesajlar

Korna çalmak, yakın takip etmek, ani yaklaşmak veya yol vermek; sürücünün aracı üzerinden kurduğu iletişimidir. Bu davranışların tonu karşı tarafın tepkisini etkileyebilir.

Bedenle verilen mesajlar

El-kol işaretleri, yüz ifadesi ve duruş özellikle kaza sonrasında önemlidir. Sözler olumlu olsa bile beden dili kavgaya davet çıkarıyorsa iletişim hızla bozulabilir.

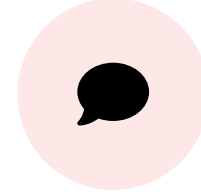
Konuşma üslubu

Mesajın ne olduğu kadar, nasıl söylendiği de önemlidir.

Yumuşak ama net iletişim

Trafikte konuşma üslubunu yumuşatmak hem kişiye hem trafik akışına fayda sağlar. Sert bir söyleyiş, doğru bir cümlenin etkisini bile tersine çevirebilir.

Sakin söyle

Bağırarak yerine anlat

Yüzüne bakmak, sakın ses tonu kullanmak ve tebessüm etmek karşı tarafın sert duruşunu yumuşatabilir.

Trafik denetim görevlileriyle iletişim

Görev ve iletişim çerçevesini birlikte korumak.

Saygılı ve açık iletişim

Temel yaklaşım

Trafik denetim görevlileri görevlerini ilgili düzenlemeler kapsamında yürütür. Sürücünün iletişim kurarken saygılı, sakin ve anlaşılır olması trafik adabı açısından önemlidir.

Etkili iletişim

Etkin dinlemek, karşı tarafın ne demek istediğini anlamaya çalışmak ve kendini açık ifade etmek iletişimi kolaylaştırır.

Trafikte hak ihlalleri

Bir hata yalnızca sürücüyü değil; bireyi, toplumu, kamuyu ve çevreyi etkileyebilir.

Birey hakkı

Diğer kişilerin canına ve malına zarar vermemek.

Toplum hakkı

Kazaların aile ve toplum üzerindeki sonuçlarını gözetmek.

Kamu hakkı

Maddi hasar, iş gücü ve kamu kaynakları üzerindeki etkileri düşünmek.

Yaşam hakkı

Kendinin ve başkalarının yaşamını tehlikeye atmamak.

Çevre hakkı

Çevreye ve doğal kaynaklara verilen zararı azaltmak.

Birey hakkı

Trafik kuralı ihlali, başka bir kişinin hakkını doğrudan etkileyebilir.

Can ve mal güvenliği

Trafik kuralları kişilerin trafikteki haklarını ve güvenliğini korumaya yardımcı olur. Kurala uymamak, başkasının canına veya malına zarar verme riskini artırabilir.

ÖRNEK

Aşırı hız; diğer sürücülerin güvenliğini etkileyebilir. Ambulansa yol vermemek, içindeki kişinin zamanında yardıma ulaşmasını geciktirebilir.

ÖRNEK

Engelliler için ayrılmış park yerine hakkı olmayan bir aracın park etmesi, o alanı gerçekten kullanması gereken kişinin hakkını ihlal eder.

Toplum ve kamu hakkı

Kazaların etkisi kişisel sınırların ötesine geçer.

Toplum hakkı

Trafik kazaları can ve mal kaybının yanında aileleri, psikolojiyi ve toplumsal düzeni de olumsuz etkileyebilir. Bir kazanın sonucu yalnızca kazaya karışanlarla sınırlı kalmayabilir.

Kamu hakkı

Maddi hasar, yetişmiş insan gücü kaybı, sağlık ve sosyal güvenlik harcamaları; yol, altyapı ve yargı sistemi üzerindeki ek yükler kamu kaynaklarını etkileyebilir.

Yaşam hakkı

Trafikte en temel sınır: kendinin ve başkasının hayatını tehlikeye atmamak.

Yaşam hakkı

Ambulans gibi acil durum araçlarına zamanında yol vermek, insan hayatına saygının açık göstergesidir.

En temel hak

Sürücünün, başkalarının yaşamını tehlikeye atacak davranışlardan uzak durması gerektiği gibi kendi yaşamını da riske atacak davranışlardan kaçınması gerekir.

Trafikte yanlış ve tehlikeli hareketlerin sonucu yalnızca sürücüyü değil; ailesini, yakınlarını ve diğer yol kullanıcılarını da etkileyebilir.

Çevre hakkı ve çevreye verilen zararlar

Trafik davranışı çevre ve altyapı üzerinde de iz bırakır.

Çevre hakkı

Karayolu ulaşımı enerji tüketimi, atık ve gürültü üretir. Kent içinde zorunlu olmadıkça toplu taşıma, bisiklet ve yürüme gibi alternatifler çevresel yükü azaltmaya katkı sağlayabilir.

Kazaların çevresel etkileri

- Yol kenarı ağaç ve peyzajına zarar
- Yakıt, kimyasal veya tıbbi atık taşıyan araç kazalarında ekolojik risk
- Elektrik direği, trafo gibi altyapı unsurlarında hasar
- Köprü ve tünellerde ulaşım aksaması

Başkalarının sürücü davranışına etkisi

Sosyal çevre, direksiyon başındaki kararları da etkileyebilir.

Gruba uymak her zaman doğru değildir

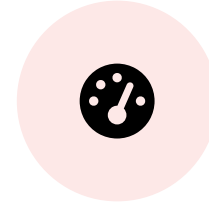
İnsan sosyal bir varlıktır ve davranışları çevreden etkilenebilir. Yalnızken emniyet kemeri takan bir sürücü, yanında yaşıtı olduğunda olumsuz etkilenip bu davranıştan vazgeçebilir. Trafiğin genel akışı da kişiyi hız sınırını aşmaya veya ihlale sürükleyebilir.

Trafikte “herkes yapıyor” düşüncesi güvenli bir gerekçe değildir. Kendi doğru davranış standardını koru.

Kendi güvenli davranışını koru

Akış seni hız ihlaline sürüklemesin

Trafik adabı için 10 kısa hatırlatma

Sınavdan sonra da işine yarayacak davranış rehberi.

- 1 Kurallara yalnızca ceza korkusuyla değil, güvenlik bilinciyle uy.
- 2 Yayayı, çocuğu, yaşlıyı ve engelliye daha fazla gözet.
- 3 Acemi sürücünün hata yapabileceğini kabul et ve sabırlı ol.
- 4 Gereksiz korna ve agresif yakın takiple gerilimi büyütme.
- 5 Sinyali bir iletişim aracı olarak zamanında kullan.
- 6 Hak sende olsa bile güvenli olduğunda akışı kolaylaştır.
- 7 Uyarı yaparken ses tonunu ve kelimelerini seç.
- 8 Kaza veya tartışma anında beden dilini sakın tut.
- 9 Denetim görevlileriyle açık, saygılı ve net iletişim kur.
- 10 "Herkes yapıyor" diye kural ihlalini normalleştirme.

İyi sürücülük; bilgi + dikkat + karakter + tekrar eden doğru davranışların toplamıdır.

GÜVENLİ SÜRÜCÜLÜK BİR ALIŞKANLIKTIR.

Kuralları bil. Trafiği paylaş. İnsanlara saygı göster.

www.ant1surucukursu.com

ANT1 SÜRÜCÜ KURSU • KIZILAY / ANKARA

Sakarya Cd., Bayındır 1 Sk., No:20/7-8 • 0554 199 84 43 - 0535 831 34 59 • ant1surucukursu@gmail.com
Pazartesi - Cuma: 08:30 - 19:30 • H. Sonu: 09:00 - 18:30